

Utrikesutskottet

Berättelse från Finlands delegation i Europarådet 2024

INLEDNING

Remiss

Berättelse från Finlands delegation i Europarådet 2024 (B 6/2025 rd): Ärendet har remitterats till utrikesutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- ordförande Miapetra Kumpula-Natri, Finlands delegation i Europarådet
- sakkunnig i internationella relationer Venja Henningsen, Finlands delegation i Europarådet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

(1) Europarådet, som fyllde 75 år under 2024, har haft en viktig roll i att bevara freden i Europa. Bindande människorättsnormer, utveckling av demokratin och rättsstatsbygget har bidragit till välfärd och ekonomisk trygghet i Europa. Rådets kärntanke är att en demokratisk rättsstat som respekterar de mänskliga rättigheterna är stabil och kan lösa även svåra konflikter. Europakonventionen och ett flertal andra konventioner har utarbetats för att trygga individens rättigheter.

(2) De snabba förändringarna i den internationella omvärlden innebär en utmaning för Europarådet, vilket återspeglades i arbetet i Europarådets parlamentariska församling under året. Europarådets system för mänskliga rättigheter och rättsstaten utmanas öppet. Ett element i förändringarna i omvärlden är också uppsvinget för auktoritära styren och anknytande yttringar, som begränsningar av yttrandefriheten och civilsamhället samt kränkningar av minoriteters rättigheter. Av årsberättelsen framgår att också exempelvis journalisternas arbete har försvårats i flera länder som hör till Europarådet. Församlingen har genom sina beslut under året velat påverka denna utveckling.

(3) Utrikesutskottet konstaterar att det i det rådande internationella politiska läget finns ett pregnant behov av Europarådets och dess parlamentariska församlings insatser. De utvecklingstendenser som nämns ovan framhäver betydelsen av Europarådets arbete som en bred organisation som fokuserar på de mänskliga rättigheterna, demokratin och rättsstaten. Utskottet anser det viktigt att Finland strävar efter att stärka Europarådets roll inom människorättsarbetet och trygga Eu-

Betänkande UtUB 3/2025 rd

ropadomstolens verksamhet. Utskottet framhåller betydelsen av de viktigaste människorättskonventionerna med tillhörande besvärslösningsförfaranden och oberoende övervakningssystem.

(4) I verksamhetsberättelsen konstateras det att Rysslands anfallskrig mot Ukraina och den åtföljande uteslutningen av Ryssland från Europarådet hade en central betydelse för arbetet i Europarådets parlamentariska församling. Berättelsen redogör för organisationens mångsidiga stöd till Ukraina. Utskottet fick under sakkunnigutfrågningen värdefull information om vad Europarådet gjort för att hjälpa ukrainska bortförda barn. Av berättelsen framgår också att församlingen under 2024 utvecklade sin insatser för att stödja de demokratiska krafterna i Ryssland och Belarus.

(5) Den parlamentariska församlingens granskningsutskott övervakar hur medlemsländerna i Europarådet följer sina åtaganden. Under året fanns 14 länder på arbetslistan. Dessa länder delges rekommendationer om vilka reformer som behövs för att få ländernas demokratiska funktioner att följa Europarådets standarder. Utskottet ser det som oroväckande att vissa länder som är föremål för granskning betraktar processen och rekommendationerna som ett straff och kan försumma sina medlemsåtaganden på lång sikt.

(6) Vid behandlingen av berättelsen erhöll utskottet en utredning om vilka följder den nya tekniken har för valen och valobservationen. Desinformation påverkar också valen och gör det svårare att få tillförlitlig information. Utskottet konstaterar att dessa nya utmaningar också i fortsättningen förutsätter effektiv valobservation och andra insatser i anslutning till observationen.

(7) Vid utskottets sakkunnigutfrågning behandlades också Kosovos ansökan om medlemskap i Europarådet. Processen inleddes 2022 och pågår fortfarande. Dessutom fick utskottet information om Azerbajdzjan agerande i Europarådet, inklusive landets brister i fråga om ordnandet av fria val, maktfördelningen samt rättssystemets funktion och oberoende. Vid utfrågningen behandlades också det försämrade politiska läget i Georgien, som väckt oro i församlingen under året.

(8) Under året skedde flera medlemsbyten i Finlands delegation i Europarådets parlamentariska församling. Både delegationens ordförande och vice ordförande byttes ut under året. Utrikesutskottet ser positivt på att medlemmarna i den parlamentariska församlingens finländska delegation har fått en rad förtroendeuppdrag i församlingen. Det återspeglar delegationens aktivitet i församlingen och är enligt utskottet av stor betydelse. Berättelsen redogör grundligt för förtroendeuppdragen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Utrikesutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner ett ställningstagande med anledning av berättelse B 6/2025 rd.

Utskottets förslag till ställningstagande

Riksdagen har ingenting att anmärka med anledning av berättelsen.

Betänkande UtUB 3/2025 rd

Helsingfors 6.6.2025

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johannes Koskinen sd
vice ordförande Sofia Vikman saml
medlem Eva Biaudet sv
medlem Pekka Haavisto gröna
medlem Veronika Honkasalo vänst
medlem Pia Kauma saml
medlem Jarmo Lindberg saml
medlem Veijo Niemi saf
medlem Tytti Tuppurainen sd
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Timo Harakka sd
ersättare Tuula Väättäinen sd.

Sekreterare var

utskottsråd Jonna Savola.